

Sárospataki
Ifjúsági Közlöny

Főszerkesztő:

Szabó Zoltán

Társszerkesztők:

Tárczy Dániel és Nagy Sándor

Felelős szerkesztő:

Zsiros József

Zsiros József

Tartalom: A felelős szerkesztő:
Új kezdet. — Zsiros József: Magyar
vagyok. (Költemény). — Zsiros József:
Rácz Margitka. (Nekrolog). — Szabó
Zoltán: Az álom. — Zsiros József:
Küzdelemben. (Vers). — Krasmay:
Goethe utolsó szavai. (Igaz történet). —
Zsiros J.—Bathó J.: Vihar üzi a le-
velet . . . (Dal). — y. l.: Ungváron a
virágnak nem szabad nyilani. — Szabó
István: Az Úr közelében. (Vers). —
Tárczy Dániel: Merengés. (Vers). —
Zsiros József: Hervadó virágok. (Folyt.
köv.) — Nagy Sándor: Tarkaságok. —
Hírek. — A felelős-szerk. üzenetei.

Megjelenik július és
augusztus kivételé-
vel havonta egyszer

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

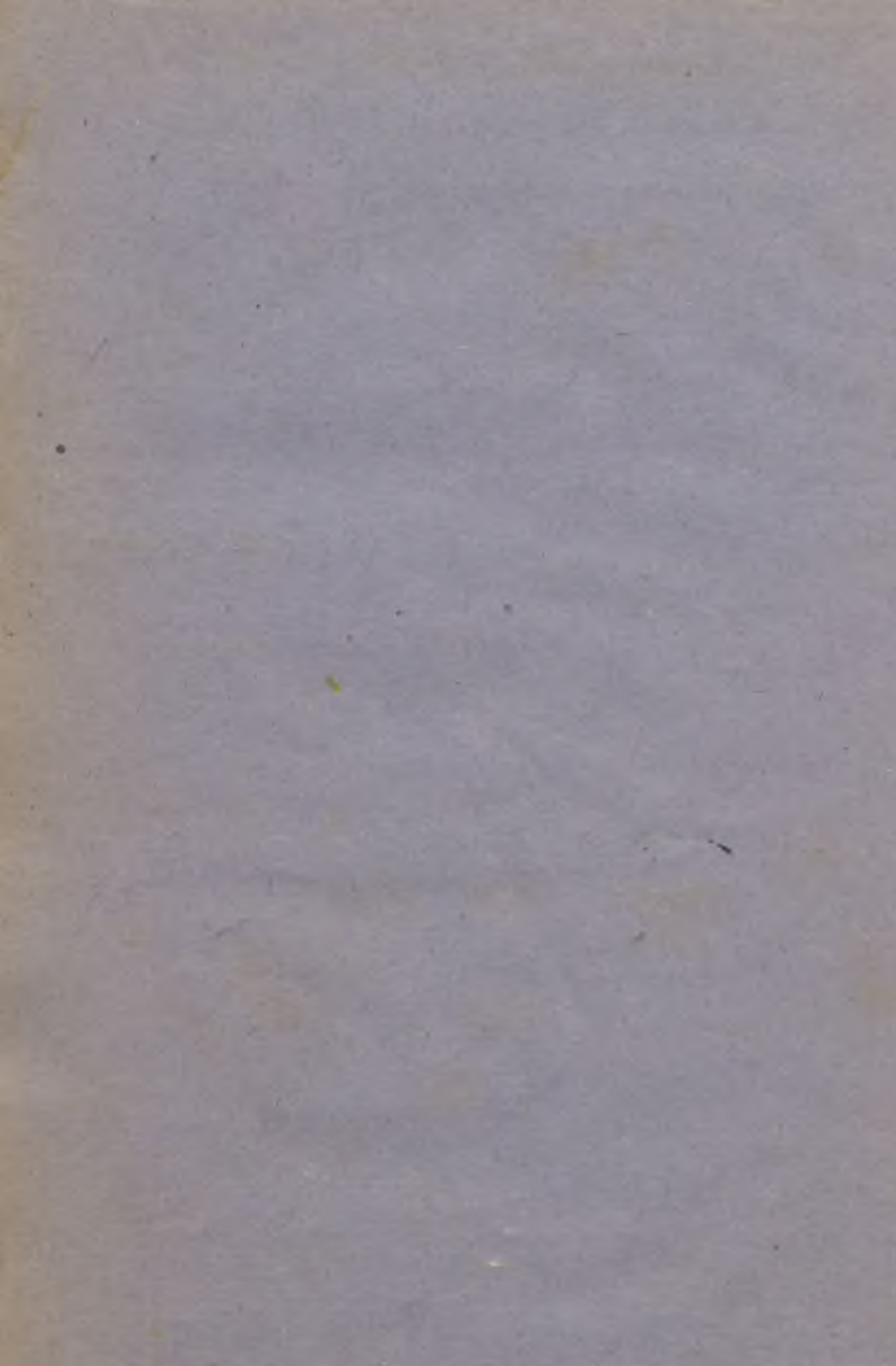
Előfizetés:

Sárospatak. ☐ Kollégium. Félévre 3000 kor.

XXXIX. évfolyam.

Ára 600 K.

1923. szeptember hó.

Sárospataki
Ifjusági Közlöny

XX

XXXIX. évfolyam.

Szeptember hó.

1923.

Főszerkesztő:

Társzerkesztők:

Felelős szerkesztő:

Szabó Zoltán

Tárczy Dániel és Nagy Sándor

Zsiros József

Új kezdet.

Történelmi idők teremtő munkája közben bocsájtjuk szárnyára újból kedves követünket: a *sárospataki ifjuság harminckilenc éves Közlönyét*. A világégésben aláhúllott s megbénult lelkek bontogató szárnypróbálgatásaikat már az előző években megkezdték, de csak azért, hogy arról a magaslatról, ahová ifjúi vágyódással felemelkedtek, fenséges magyar sorsunk tragédiáját követve, annál reménytelenebbül zuhanjanak alá. Nem a szárnyak voltak most már bénák: a súly volt emberfeletti, mely a felfelétörő lelkekre reánehuzódott; nem a vágyak voltak hiányosak, törpék, csak az volt a baj, hogy igen megszoktuk egymás vergődését.

Az is magyar átok, hogy amit megszokunk nemcsak, hogy nem szívesen cseréljük fel jobbakkal, hanem egyenesen akarjuk, hogy úgy legyen. Pedig a világ a maga vaskövetkezetességü törvényszerűségével feltartóztathatatlánul halad tovább-tovább. Útjában elseper mindent, ami akadály s a romok helyén megteremti a maga tisztább, eszményibb arcúlatát, melyről a szenvedések és viharok tüzen átizzott megszentelő békesség árad. Jaj annak a nemzetnek, amelyik útjába áll! Jaj azoknak a lelkeknek, akik lemaradnak! A fejlődésnek egy jelszava van: Vagy velem jössz, vagy elpusztulsz! Ha velem jössz, győzelmem részese leszel, ha maradsz, eltiporlak, mert ellenségem vagy.

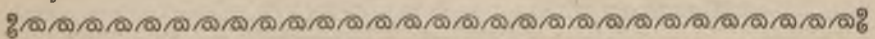
Azonban azt se feledjük el, hogy a világ a maga

külső teremtő fejlődésében csak következménye egy belső, szüntelen munkáló és teremtő Hatalomnak éppenúgy, mint ahogy a cselekvés eredménye az akaratnak, ez pedig a lélekben végbemenő egész sor előbbi folyamatnak.

Ennek a teremtő Hatalomnak állunk mi szolgálatában, kedves Olvasó. Mi csak eszközök akarunk lenni, akiken keresztül egy szebb s boldogabb jövő reménye s biztatása ragyog. S mint ilyeneknek, a célunk nem lehet más, mint az: Élet, ami lelkünk tüzéből pattogva ki, alkotni vágyó munkánkban jut kifejezésre, amit nagyszerű, szent áldozatként szegény, megtiport Hazánk szolgálatában akarunk ellobogtatni.

A kezdet nehézségein már túlestünk; a nagy harc megharcolásánál támogatásra van szükségünk. S Te, kedves Olvasó örömmel nyújtod felénk segítő jobbot. Remélhetjük?? . . .

A felelős szerkesztő.

Magyar vagyok.

Magyar vagyok, dacos, büszke magyar,
Bennem ezer év keserve ver.
Messze Keletről sodort a vihar,
Csaták tüzében nőtem én fel,
Hol vérrózsákat csókolt a halál
Roskadó, zilált, szent keblekre,
Hörgő pajtások végtusáinál
Véres eskümet ott tettem le . . .
És szállt az eskü, mint sötét átok,
Döngelve, rázva a sziveket;
Kegyetlen dühe oly vadúl vágott,
Szilaj lelkem is megremegett.
Attila vére tüzelt csatára,
Mit örökségkép reám hagyott,
Azért harsogom e nagy világba
Dacosan, büszkén: magyar vagyok!

Magyar vagyok. Nincs mit szégyenelnem
E két szó nekem örökélet
Vérembe mártom, hogy szentebb legyen,
Hadd érezzem, hogy emészt s éget,
Hadd zúgjon szívem száz idegszála
Zokogva, fájón, keservesen,
Ne tudja más, hogy vad mámorába
Égő bánatom temetgetem.

Úgy sem értik meg szent tájdalmamat
 Jajszavam dőréen kikacagják.
 Vakok s nem látják, a romok alatt
 Vérzik, haldoklik Magyarország.
 Dicső nemzetem, sirba dőlt hazám,
 Fényes életed eddig tartott?!
 Nem! Esküszöm nem! Kelet kapuján
 Neved vakító fényben ragyog
 S még él emléked bárgyú fejében
 Korán megvénhedt, bős Nyugatnak.
 — Márciusi tűz fűti a vérem! —
 Mig ők tort ülve ott mulatnak,
 Világrengető csodák fornak itt,
 Bennünk őrijító vész kavargó:
 Új vérkeresztség egy újabb kort nyit
 Hazám én leszek majd táltosod,
 Villogó bárdom már ütésre vár
 Lelkem átkot szór sikong, jajgat,
 Tüzes villáma régen készen áll
 A szent, emésztő bús haragnak,
 Mely lázadóva csillagokig tör,
 Mint vérfagyasztó vérszivalgás,
 Görcsösen rándul össze az ököl,
 A kín, a bánat bosszúra ráz,
 Gyilkos bosszúra, irtó, zord csatára,
 Hol minden rög hősokeket terem,
 Mert vulkán izzik a föld gyomrába,
 S mert félistenek nyugosznak lenn!

Magyar vagyok én, tüzes lelkemnek
 Fekete bánat a lakója.
 Ha lehetnék?!... Mért is nem lehetek
 Szent nemzetemnek megváltója?
 Örömmel adnám életemet érte,
 De lesz még idő, lesz, jól tudom
 Ifjú szívemnek buggyanó vére
 Átokká kövül gaz torkodon
 Rongyos hiéna s zúzott koponyád,
 Megperzseli, mint tűz a vasat,
 Aztán széttéphet vért szomjazó szád,
 Lelkem akkor is magyar marad
 S mint kisértet rémítő vággyal
 Feltör a sírból vad haragja:
 Vad haragomnak lángostorával
 Agyoncsaplak világbitangja!!

Zsiros József.

Rácz Margitka.

Olyan volt, mint az ifjú tavasz májusi reménye. Felhő nem árnyékozta homlokát, duhaj kósza szelek nem tépték meg szerető szívét. Lelkében örök tavaszok rügyei bomladoztak, kimondhatatlan vágyakozással törve a napsugaras élet valósága felé. Szavaiból a béke harmóniája csengett; ajakán a neheztelés is mosolygássá finomult . . .

Olyan volt, mint egy viruló hófehér liliom szírom. Magában hordozta az élet erejét, pompáját és fenségét. Szeretetére feldobogtak a szerető szívek; jósága ott lobbogott a virágok mámoros illatában; kedvessége előtt néma kényszerűséggel hajoltak meg a napsugarakban, vagy viharokban fürdő koronás tölgyek; alázatát a csillagok biztató fényétől nyerte; szelidsége a borús égboltozatot átívelő szivárvány színeiben tükröződött.

Az élő szeretet és a szerető élet királyi leánya volt ő. Mint király játszi könnyedséggel indult neki az útvesztő rengetegnek s megtörve az emésztő küzdelemben szerető leányként tért meg az Örökkévaló hajlékába . . . Üzenetet, egy boldogabb világ nagy, fenséges üzenetét hozta nekünk, megtépett, elárvult földönfutóknak. Ragyogott, küzdött, példát adott. De mintha idegennek, áldástalannak találta volna ezt az életet, szomorúan, lehajtott fővel, reménytelenül távozott. Felvillant, mint az aláhulló csillag, hogy soha többé ne lássák; virult, mint az illatos ibolya azért, hogy herva dásával megszegényítse a világot; élt, mint az öröklét biztatása azért, hogy meghaljon . . .

. . . És meghalt azért, hogy örökké éljen!

A szépség, a virág és a dal elmúlásra teremtettek, a reményekre és vágyakra feledés borúl, a tudás és az érzelmek elhalványulnak, de a szeretet megmarad mindörökké. Tovább formál és teremt; olykor olykor törözve gyógyít, majd meg áttöri a halál sötétjét, hogy a vigasztalás fénye által a maga teljességében ragyogjon. A szeretet megtartó erő: az élet illata, tartalma és hatalma. Mennél többet kap belőle valaki, annál tovább él. Rácz Margitka örökké él, mert a szeretet teljességét sugározta. Láthatatlan égi

kéz vezette, örök szeretet csókolgatta s a végtelen Kegyelem megváltotta.

... Amikor egy hervadó levélke útnak indul a százados tölgyről, a többi levelek jajdulva rezzennek belé. Nekünk is fáj a Rácz Margitka eltávozásása. Helye üresen maradt közöttünk, de áldott emléke örök időkre betölti sziveinket.

Zsiros József.

~~~~~~

Az álom.

Irta: Szabó Zoltán.

Morpheus istenről lesz szó, a Halál testvéréről, akihez annyira hasonlít Őelőtte sincs személyválogatás, mindenki alá van neki vetve, az emberiség karjai között tölti el életének majdnem egyharmadát. És mégis, nem igen tévedek, ha azt állítom, hogy erről a mindnapos ismerősről átlag nagyon keveset tudunk, pedig hogy vágyunk róla tudni, amellet nemcsak az bizonyít, hogy a kísérleti pszichológia újabban sokat foglalkozik e kérdéssel, hanem az is, hogy az álmoskönyv- és csiziókészítés nemes mestersége még mindig virágzik.

Mi maga az álom? Általános megállapítás szerint az öntudatnak az alvás alatti, — ha korlátolt mértékben is — tovább működése. Hogy mennyiben felel ez meg az igazságnak, azzal most nem célnk foglalkozni

Fősulyt most inkább magukra az álmokképekre fektessünk. Ha azt nem is tudjuk teljes biztossággal megmondani: mi az oka, hogy van egyáltalában álom és vannak álmokképeink, de megkísérrelhetjük magyarázatát adni, az álmokképek sokféleségének, jelentkezési okainak, más szóval valami törvényszerűséget keresünk az álmokban.

Álom és törvényszerűség paradoxonnak látszik, hiszen épen az álmok azok, amik leginkább híjával vannak, tapasztalataink szerint, minden törvényszerűségnek és logicitásnak. Azonban megfogjuk látni, hogy néhány kísérlettel és megfigyeléssel magunk is sok dolgot megérthetünk és magyarázhatunk e kérdéssel kapcsolatban.

Közönségesen hallhatjuk: Ne egyél annyit, mert álmodban bika fog kergetni. Nem is gondolnánk, hogy ebben az akciók és reakciók energetikai törvényére van utalás, ami rokonságban van azzal a lélektani törvénnyel, hogy minden testi állapotnak meghatározott képek és gondolatok felelnek meg.

Ha megakarjuk vizsgálni, álmokképeink honnan erednek, állítjuk, hogy azoknak egyik forrása valamely fizikai inger, vagy egész testünknek, illetőleg egyes testrészeinknek és szerveinknek valamilyen állapota, vagy állapotváltozása.

Ennek igazságát saját tapasztalatainkból is mindnyájan igazolhatjuk. Vegyük először az ingereket, pl. a látási ingert. Hogyan, hiszen csukott szemmel alszunk? Érthetetlennek látszik, de egy egyszerű kísérlettel, amit megunk is bármikor elvégezhetünk, világosabbá lesz előttünk a dolog.

Hunyjuk le szemünket és figyelmesen „nézzük“ mi történik csukott szemünk látómezejében. Látjuk, hogy sötét és világos, színes, folyton alakot változtató foltok, ragyogó pontok, melyek le- és felzárnak, kavarnak zürzavaros összevisszaságban.

Egy kis gyakorlattal azt is megfigyelhetjük, hogy közvetlen elalvás előtt ezek a mozgó színes foltok megszilárdulnak és felveszik nagyjában azoknak ez alakoknak és tárgyának a körvonalait, amelyek aztán álmunkban megjelennek. Épen így felébredéskor, az „álmomítás-ság“ tartama alatt szemünket zárva tartva még könnyebben megfigyelhetjük, hogy álmunk alakjai gyorsan halványodva ilyen foltokká oszlanak, végre hitelen eltűnnek. Ez az u. n. belső hatási inger szerepe, de előfordulhat külső, fizikai értelemben vett látási inger is.

Ébren is meg tudjuk különböztetni csukott szemmel is a fényt a sötétségtől. Még erősebb a szem érzékenysége az alvás tartama alatt. Ha olyankor erős fény hat a szempillákön keresztül a retinára illetőleg az idegközpont, okvetlenül olyan álmunk lesz, melyben a tűz képe az uralkodó.

Hogy az állandó, szelid fénynek, főleg hiszterikus és idegrendszerükben terhelt egyéneknél, mily hatása lehet az álmokképekre és alvásra, arra nézve elég legyen a holdkórosokra, vagy lunatikusokra utalni.

Külső zaj, zörej, vagy beszéd, tehát a hallási inger is kelthet különböző álmokat. Ha lefekvéskor tűz pattog kályhánkban, beszélgetésről, előadások hallgatásáról, vonaton utazásról álmodunk. Az ébresztőóra csengésére harangszóról szoktunk álmodni. Ha szél fűtүүл a kürtőben, jajgatással, sirással teli kellemetlen álmaink lesznek.

Pár évvel ezelőtt hárman laktunk egy szobában. Egyik lakótársunk korán lefeküdt, ketten még sokáig olvasgattunk. Egyszerre észrevesszük, hogy kamarásunk élénken álmodik, nyugtalanodik, forog s ajkáról töredezett szavak röppennek el. Érdeklődve nézzük. Kollegám egy ötlettől megkapva fölé hajol és halkán a következő kérdést súgja a fülébe:

— Tessék nekem megmondani, mikor született Occam Vilmos? Az alvó megértette a kérdést. Nyugtalanul hánykolódott, verejték fűtött ki homlokán, látszott rajta, hogy aggódva töpreng és gondolkodik. Végre halk, szakadozott szavakkal megszólalt: Nagytiszteletű úr . . . nincs a . . . stu . . . diumban.

A múlt évben pedig egyik álmában beszélő kollegánkkal egész párbeszédet folytatott ébren lévő lakótársa.

A tapintási inger szintén nagy hatással lehet álmainkra. Mindnyájunknak volt az az álma, hogy egyszerre hiányos öltözötben utcán, vagy társaságban találtuk magunkat. A legkellemetlenebb álmok közé tartozik. Magyarázata: Álmunkban hozzáértünk könnyű toilletünkhez s az idegcentrumban ez által keltett tapintási inger kelti a fenti álmot.

Hangsulyoznom sem kell, hogy ha hálószobánkban nem épen rózsás illatok terjengenek, álmaink sem lesznek túlságosan rózsásak. A szagló érzék épen úgy kiveszi az álmokra való befolyásnál a maga részét, mint társai.

tüzes szónoklatokkal. Padokon ugráló hős daliák, mintha régen porladó ősapáik szunnyadó harci erényeit akarnák felújítani, gyakorolják magukat a nemesi tornában.

De azért a lehangosabb mégis annak a dicső triásznak a lázas buzgalma, akik egymást oly kiváló szorgalommal igyekeznek meggyőzni, hogy kicsoda ritka becsületességet tanusítottak az imént lejátszott kaláber-partiban.

Az utolsó pad három dicső alakja alkotja ezt a díszes társaságot, amelynek legfőbb tevékenysége abban merül ki, amit alapszabályuk első és egyszersmind legutolsó pontjában célul tűztek maguk elé: „Gyakoroljuk szorgalmasan a német irodalom tanulmányozását!” Órák alatt, órák közben egyaránt ezt cselekszik, most is „Tell Vilmost” forgatták. Innen eredt a nagy vita is köztük.

Durák Jancsi vannak kontrájával szemben Filkó Pista megnyerte a partit terc-kassza-rekontrával. Selymes Petinek esett legrosszabbul a veszteség; ő szenvedő partnere volt Durák Jancsinak s most nagy hévvel magyarázta, hogy mi okozta a szomorú bukást. Persze Durák Jancsi könnyelmű játéka volt szerinte minden bajnak az okozója.

Bizony nem a legszebb pillantásokat vetettek egymásra s harcias magatartásuk talán már a nemzetgyűlési házszabályok korlátait is túllépte volna, amikor megjelent az ajtóban a német tanár magas, sűgár alakja. Lassú, méltóságteljes léptekkel halad a kathedra felé. Amint végigtekint az osztályon, sólyomszemeivel azonnal észreveszi a titkos hadmozdulatokat. Figyelmét nem kerüli el, amint a különféle felszerelések (kártya stb.) a pad alá kerülnek.

A harci üvöltés csendesesen morajló zszibongássá tompult s a fiúk drukkolva várják a felelést.

Persze, hogy Selymes Peti lett az első áldozat. Dehát olyan csendes lett egyszerre ökelme, mihelyt felállott, amilyen hangos volt óra előtt.

A mai lecke Goethe életrajza volt németül. Azonban valamint a nagy klasszikusokkal általában, úgy Goethével sem volt Selymes Peti valami nagyon jó barátságban: hiszen a nagy költő nem szerepel az általa forgatott „német irodalmi tanulmányokban.” — De meg ősi szittya nyelve sem könnyen forgott a nyaktörő germán beszédben. — No de segít ő magán: már ott van az előtte ülő galéria alá csúsztatva egy kiszakított lap a német könyvből. Ne féltsük mi őt: olvasni tud elég folyékonyan németül. Olvasgatja is szorgalmasan s folyékony „előadását”, csak néha szakítja meg a tanár úr helyeslő bólintása.

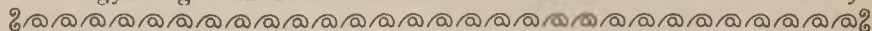
Ezalatt Filkó Pista és Durák Jancsi is tovább folytatják „német irodalmi tanulmányaikat” az utolsó pad biztos fedezékében. Csöndesen csúsztatják egymás kezébe a blattokat s még csöndesebben suttogják egymás fülébe a — kontrákat. Mire a második játszma végére értek, akkorra már Selymes Peti is elmondta, illetve elolvasta a leckéjét. Csak egy mondat hiányzott még. Ámde ez már nem volt meg a kiszakított lapon. Ott így végződött a szöveg: „Goethes letztes Wort.“

A tanár úr már türelmetlen mozdulatokkal rázza a pennát a kalamárisban. Selymes Peti lázasan osztogatja a hátbautéseket szomszédjainak: „Súgjatok!!!“

Filkó Pista éppen most hívta le az utolsó előtti kártyáját, — de meggondolta a dolgot: visszavette, hogy a másikat adja helyébe. Azonban ez volt a sorsdöntő hívás, ettől függött a játék sorsa és Durák Jancsi nem engedett a játékszabályokból; energikus mozdulattal nyúlt a már-már visszahúzott lap után s kissé hangosabban kiáltott rá Filkó Pistára: „Nem lehet! Was licht, das Pflicht!“ Selymes Petinek is éppen kapóra jött a hátúlról jövő német szó. Súgásnak vélte s most már határozott hangon folytatta tovább a félbehagyott mondatot: „Goethes letztes Wort: Was licht, das Pflicht!“

Egy öreg diák elbeszélése után:

Krasnay.

Vihar üzi a levelet...

Zsiros József.

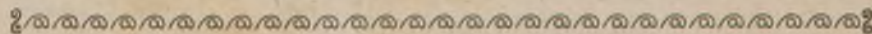
Szabadon, tetszés szerint.

Bathó János.

Vi - har ü - zi a le - ve - let Bú - san én is ve - le me - gyek
 I - de - gen - ben köny - nyebb ta - lán Meg - sí - rat - ni ha - zám
 Fáj ne - kem ke - nye - rem kol - dül - nom
 Hej, de bá - nat é - got Ál - dott po - rod meg eső - ko - lom Ha - zám I - sten vé - led

2. Elhervadt a fehér rózsá
 Visszasírlak magyar róna
 Messze kéklő kincses béreek,
 Csak értetek élek,

Zokogva járom a világot,
 Sehoh senkim sínesen,
 Iszonyatos árvasággal
 De megvert az Isten!...

Ungváron a virágnak, nem szabad nyilani.

Mi fáradt, meggyötört magyarok hozzá szoktunk már sok mindenhez. Tűrés, szenvedés volt a sorsunk eddig is s ma is az. Hozzá szoktunk már ahoz is, hogy nem szabad sírni, nem szabad panaszkodni, jaj-zavunk nem szabad hallatni. Mint a költő is mondja:

„Magát az eltiport magyarnak
 Kisírni sem szabad.“

De, hogy még a virágnak is megtiltsák, hogy ne nyiljon; ilyet még nem hallottunk soha! Pedig hát így van! Ungváron a virágnak nem szabad nyilani!...

Még 1920 augusztus 20 án történt, hogy Ungvár izig-vérig magyar lakossága, felekezeti különbség nélkül özönlött a róm. kath. templomba, hogy a sok eltörölt nemzeti ünnepért — kárpótlásul — legalább ezt az egyet méltóképen megünnepelje. Magyarruhás lányok álltak az oltár körül. Az Úr szolgálja hirdette az ígét szelid hangon, ragyogó, a sziv mélyéig markoló szavakkal.

A hallgatóság pedig várt... várt izgatottan egy csudát... s a csuda nem késett!

Alig hallatszott el az utolsó szó a miséből, alig hallgatott el az orgona bűgása, mint egy varázsütésre felcsendült az ének: Isten áldd meg a magyart... A gyülekezet sírt és énekelt... Énekelt szívvél-lélekkel... énekelt, úgy, mint soha még! De mint mindenütt, úgy itt is akadt áruló! Akadt, aki besúgta az éneklők közül háromnak a nevét! Megindult az eljárás: Dr Keszleth Endre, Kendéné Komjáthy Lenke úrnő és Phetenyik József rokkant iparos ellen. Két évig tartott a vizsgálat, két évig gyűlt az aktacsomó! Bűnt követtek el mind a hárman s a bűnért bűnhődni kell!

A bíróság két heti elzárásra ítélte őket azzal a megjegyzéssel, hogyha kegyelmi kérvényt adnak be: a büntetést elengedik.

Ha a Hymnusz éneklése bűn, akkor bűnhődünk érte! — volt az egyhangú válasz.

Most töltötték le a büntetést. A szabadulás napján, mintha összebeszéltek volna — körülbelül 200 magyar nő virágokkal várta a szabaduló rabokat! S noha a legnagyobb csendben voltak, kerültek minden feltűnést; mégis bűnt követtek el, mert — a csehek szerint — a virágok úgy voltak összeválogatva, hogy nagyon hasonlítanak a magyar trikolorhoz! Ez még nagyobb bűn! Ezzel az újabb kihallgatások egész sora indult meg. S most kétszáz ungvári hölgy várja dacos elszántsággal, magyar büszkeséggel az „igazságot.“

Ungvári Hölgyek! Rab Magyar Testvérek! Gratulálunk Önöknek! Jól esik nekünk hallani, tudni, hogy magyar még a magyar! Ne féljenek! Azért, hogy két kezünk gúzsba van kötve, figyelő szemünk látja az Önök példás viselkedését s ha testvéri kézszorításra nem mehetünk is el, szívénk minden vágya, minden dobbanása azé a rögé, amelyen most Önök raboskodnak!

Ti pedig halálra ítélt kicsi virágok! azért csak nyiljatok, viruljatok! hisz:

„A virágnak megtiltani nem lehet,
Hogy ne nyiljék, ha jön a szép kikelet“...

Nyiljatok! Viruljatok! S mikor ott ékeskedtek az ungvári hölgyek kebelén, súgjátok meg nekik: tűrünk, szenvedünk mi is és hiszünk!

y. l.

Az Úr közelében.

Honnan, hogy lelkem csak itt lel írt sebére?!
Honnan, hogy szárnyat csak itt tud bont'ni végre?!

Hisz' nem karrarából metszettek e falak,
Fehérre meszelt itt a hulló vakolat;

Nem festett kupola-tenger a mennyezet,
Néhány gerenda tart szürke deszka eget;

Művészek kara sem zeng itt szimfóniát,
Csak a szomjas lélek kútfőjéhez kiált;

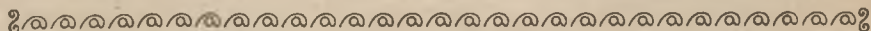
Nem ölt selyembeszőtt aranyat itt a pap,
De imát súg lelke komor palást alatt.

Nincs itt arany-oltár, velencei csillár,
Cifra kép, dús freskó, szobor nincsen immár.

... Tömjén-, virágillat, oh, mind nincsen itten...
Dísztelen e szent ház, de itt van az Isten!!

Szabó István

II. é. th.

Merengés.

Ha valaki keres: ma nem vagyok itthon,
Csöndes kis szobámba bezárkózom titkon,
Még a zsalúját is halkán lebecsájtom,
Igy talán az arcod ragyogóbbnak látom.

Nem tehetem képed cifra kép-keretbe,
Csak a lelkemen át nézek a szemedbe,
Csak ide álmodom amit egyszer láttam,
Mikor véletlenül tifelétek jártam.

Úgy látlak meg most is olyan csudaszépnek,
Bánatos szemeid most is reám néznek,
Most is éppen olyan pírfulott az arcod,
Áldott kis kezedet leeresztve tartod.

Úgy állasz előttem, mintha tündér volnál,
Istenem, ha egyszer magadhoz karolnál!
Ha egyszer az ajkad — ajkamhoz tapadna:
Minden bánatomnak, de vége szakadna...

Tárczy Dániel.

Hervadó virágok.

Irta : Zsiros József.

Bágyadtan eresztette az öreg támlás szék karjára hófehér kezét. Fejét álmodón hátraszegve lecsukolt hamvas szempilláival úgy ült ott, mint egy testet öltött ígézet. Feje fölött a verenda felé hajló hárs nyugtalan levélkén kacagó napsugarak ropták a táncot. A rózsailattal telt levegőben szertesztét játszi pillangók csapongtak, meg-megszédülve az égi kék mámorosító illatától. A kertet körítő jázmin bokrok közül édes madárdal csengett. Mindenütt élet nyüsgött; mindenről boldogság áradt. Csak ő volt szomorú és boldogtalan. Mosolygó szép arcát az álomtalan éjszakák gondja a bánat halovány felhőivel vonta be. Napról-napra hervadt; mindig többet meg többet veszített erejéből, mint a virág amikor leszakítják.

Zengőn, a félreeső határszéli városkában mindenki tudta, hogy a Tiszteletes ur leánya, a környék rózsája: Nemes Irénke hervad, de azt, hogy miért? — a legtöbben nem is sejtették. Csak a jó öreg Boldizsár néni, aki az árván maradt leányt gyermek korában dajkál gatta, csak ő tudta igazán hervadásának okát. Jóságos szavaival vigasztalta is olykor-olykor:

— Kedves kisasszonyka, ne tesszen már annyit szomorkodni hiszen nem lesz ez mindig így; csak türelemmel kell várni. Lesz még itt egyszer más világ is... vigasság is. Aztán meg a jó Béla úrfi nem is olyan ügyetlen, hogy ne tudna magára vigyázni...

Nevének hallatára felvillantak szemének megtört sugarai; ványadt arcát haragot szikrázó pir futotta végig. Kis kezét összeszorítva hosszasan sóhajtott. Látszott rajta, hogy szenved. Kitüzesedett szeméből két ragyogó könnycsepp gördült alá: a csordultig telt lélek két drága gyöngyszeme.

A' meg, hogy összekötözve kísérték, tesszen meghinni nem is olyan szégyen... De éjcaha hova tűnhetett el?... Én azt mondom, kisasszonyka, hogy valaki megszöktette.

— Hátha megölték?! — szólalt meg fájaldalmában az édesen csengő hangjával Irénke.

Az öreg néni egy pillanatra elhallgatott; azután bátorságosabban folytatta:

— Semmiképen nem gondolnám, hisz vannak itt azér' olyanok is, akik minden lépésüket figyelik ezeknek a csatakosoknak. Azóta már besúgták volna, hogyha történt a Béla urfival valami.

Irénke boldogan tekintett a városka mellett elhuzódó Várhegy felé. Ott van a határ egy néhány lépésre csak. Hátha átszökött?! Óh ha úgy volna! Szinte már maga előtt látta a véres sebekből felgyógyult ifjút, aki — amint mesékből hallotta — egy szép biboros hajnalon délcegen jön érte, hogy elvigye magával messze-messze a boldogság csendes szigetére.

— Aztán ha átszökött — kezdi a beszédet elevenebben Irénke — mit csinálhat most Béla?

— Tesszen csak rábízni. Járatos ő a nagyvilágban. Biztosan beállt katonának. Nem is kellett neki messzi menni. 'Iszen — itt megvasztotta beszédét — azt sugdosták a minap is a szomszédasszonyék,

méterre kiugró gyomra, harcsa bajusza, lilába átmenő piros arca, pörge kalapja és egész kinézése hortobágyi gulyásra vallanak. Ajtóelőtt kalapját tisztelettudóan a földre teszi, bajuszát megpenderíti, torkát megreszeli és félénken néz szélllyel, látszik nem nagyon törletett a nyilvánosság mezején. — Belép s jóságos köszöntését egy szigorú „alászolgája“ követi. Zavartan tekint szélllyel, hát ezt a szidalmat érdemelte ő! *Nem tudta, mit jelentsen ez?!* Távozása után is csak ez motoszkál az agyában s így jut el egy tréfás cimborájához.

— Mikor beléptem — ugymond — rámmordult s azt mondta, hogy „alászógája“!

— Talán csak nem — mond a másik, észrevévén, hogy az öreg a szót nem érti és káromkodásnak veszi — no ezt nem engedném magamon száradni a ceruzája mindenit!

— Feljebbezek is — mond és büszke önérzettől dagadó kebell a szolgabíró elé ismét belép, de bizony az a köszöntést ujfent „alászolgájá“-val fogadja. A gulyás hátralép s bajuszát megpödrítvén dacosan csapja vissza: „alászolgája *magának!*“ ...

*

Hej, nagy dolog is az a vizitelés, pláne a kezdőnek! Milyen forgás, milyen készülődés előtte, szegény két gyermek csak úgy gyöngyözik bele. És megindul köztük az eszmecsere.

— Zsakettet veszel?

— Nem.

— Pedig a szabály szigoruan előírja!

— Meddig időzünk Jóska?

— 10 percig fiam!

— Hátha nem lesz otthon!

— Talán csak nem tesz olyat!

— Pálcát viszünk magunkkal?

— Már hogyne vinnők é?

— Kész vagy? Tegyük csak egy rövid kísérletet. Menj ki én fogadlak!

(Künn. Haját hátrasimítja, masliát megigazítja, tekintetét nyájasra változtatja, jobb karját teknő formájúvá idomítja és átgondolja legközelebbi teendőit: a közép ujjal 4-et kopogtat sűrű egymásutánban, az ajtót nesztelenül teszi be, mi lesz első szava és hogyan fog ülni a széken feltürt nadrágszárral... Denique is kopogtat s belép.)

— Ke-ke-kezétsókolom, jó estét kívánok (nappal). Kéremszépen itt lakik X. X. (?) úrnő.

— Igen kérem, hozta Isten!

— De hátha megkérdi, hogy mi járatban vagyunk?

— Talán csaknem tesz olyat; akkor barátom felstültünk!

— De kérlek kitelik tőle! — És a meghajlásom?

— Az kérlek nem elég könnyed. Oly mély, hogy orrod hegye csaknem vizavis kerül térdeddel.

— Az semmi, de miről csevegünk? Mert a „Hódítás és udvarlás művészeté“-ben olvastam, hogy legyen a társalgás könnyed csevegés. (Ez még a 3-ik szavában kitalálja tálalni matematikai tudását és

Ázsiába tervezett körutját). Nosza vesd csak papirra, miről lehetne ott szó. Színház, mozi, bál, zene, tánc... Ah rendben vagyunk már! Mehetünk!

— No mi az?

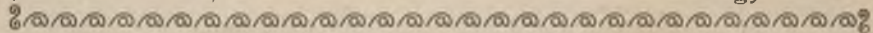
— Ejnye a teringettét ennek a kilincznek. Bele akadt a nadrágom zsebébe s jó darabon felhasította. No de milyen szerencse, hogy itt történt és nem ott a mama és a I... ka előtt!!

*

Egy vidéki pályaudvar környékén a földön fekszik egy kopott ruházatú ember. Még éjszakai álmát aludta. Szépeket álmodhatik gondolom s akkor látom, hogy köteleknek is beillő zsinagekkel van átkötözve. Ugyan mi leli ezt az embert? Hát semmi! Egyszerűen az alatta lévő csomagot kötözte azzal magához, hogy az éj leple alatt el ne simítsa valaki tőle. Így legalább, ha azt viszik, vigyék őt is.

Ugyan mit kötözött volna magához az ó világ nomád embere? (Feleletet kérek!)

Nagy Sándor.

Hirek.

Rovatvezető: Tárczy Dániel.

Előfizetési felhívás! A sárospataki ifjúság az új horifoglalás munkájából jelentős részt kapott akkor, amikor Közlönyét egy évi hallgatás után megindította. Ez a lépése sokak szemében a nehéz viszonyokra való tekintettel meggondolatlannak tűnhet fel. De kérdezzük, vajjon a több oldalról megtámadott beteg jobban lesz-e, ha még a lélekzétvételét is elzárják?! Ez a lap a sárospataki ifjúságnak életkérdése. Azzal a bizalmas kéréssel fordulunk azért azokhoz a nemes lelkekhez, akik viruló magyar ifjúságot s általa egy dicsőségesebb jövőndőt várnak, hogy Közlönyünk megrendelése által jóakarattal sieszenek támogatásunkra. Ifjúságunk különben elhatározta, — hogyha áldozatok árán is — de lapja mellett összes ereje latbavetésével ki fog tartani. (Az első szám kiállítási költségeit nyomban összeadta.) Mert dolgozni szeretne, dolgozni akar és . . . dolgozni fog!!

Gyászhir. Nagy gyász érte nt. Rác Lajos theologiai tanár urat, kedves professorunkat fiatal leánya, Margitka hirtelen elhunytával. Álma legyen áldott, pihe-nése csendes. A megtört szívű család mély gyászában mi is igaz szívvel osztozunk.

Jogakadémia. Mély fájdalommal jelentjük, hogy testvértünk, a jogakadémia, hosszas és kinos szenvedés után „jobblétre“ szenderült. Ha a szegény Alma Mater beszélni tudna, kiket vádolna, mit

panaszolna? Mi nem keressük, minek is keresnénk! Miért magyarázgatnánk, hogy ennek így kellett lenni. Az egészből végül is az marad meg fájdalmas valóság-nak: Megszűnt a jogakadémia A döntés ugyan az októberi egyházkerületi gyűlésé, de az már csak a lélekharangot húzza meg a halott felett — hiszen már elmentek a jogászok. 1923 lombhullató őszen elszáradt a négyszázados törzs egyik ága. Csendesebb lett az ifjúsági élet, nincs jogászegylet,

nem lesznek jogászbálok, szegényebb lett a diákváros fakóbb a diákromantika, s ki tudja, nem nyílt e ablak, nem sirt e fel egyegy kis lány... mikor elmentek a jogászok. Mikor Élet után sóvárog, duzzadó erővel hódítani, teremteni szeretne és akarna a magyar ifjúság, ime halottat kell gyógyászolnia... De mi, megmaradt gyermekei Iskolanyánknak megfogadjuk, hogy nem feledjük el soha testvérünket, mi komolyan vesszük és számon fogjuk kérni magunktól és mindenkitől, akinek köze van a pataki iskolához, a magyar kulturához, hogy most a feltámadás reményével búcsúzhattunk, „a leányzó nem halt meg, csak alszik“, hogy lesz még Patakon jogakadémia. „Ne sirjatok ti pataki lányok, visszajönnek a jogászok valaha! (vagysoha).“ Most már egyéb nincsen hátra, minthogy ti itt maradt muzsafiak, borzolójátok ihletbe a hajatokat és költsétek újra a százados diáknótát:

Dombon van a sárospataki csárda,
Jogásznak van az oda csinálva...

Templomavatás volt f. hó 9-én
Nagykaposon P. Czinke István és

Bertók Béla püspökök részvételevel.

Diák búcsú. Négy öreg diák mondott búcsút ismét az ősi Alma Maternek, négy ifjú Timotheus lépett ki fölvertézve a munka néhez mezejére: Balázs János, Bodnár László, Tárczy Gyula és Zsurky József. Könnyes szemmel búcsúztak el, ajkukon zokogott a nóta:

„Szeressétek a vén diákot,
Fiúk! Fiúk! ha messzi járok,
Üzenjétek, üzenjétek.“

Az ifjúsági könyvtárban könyvosztás van minden héten szerdán 2—3-ig és szombaton 3—4 ig. Tagsági díj 1000 korona.

Szinészet. Mióta a Tomposzintársulat Sárospatakra érkezett, mintha szebb volna az életünk. Eltűntek a régi unalmas esték. Örömmel állapítjuk meg, hogy Tompos Péter színigazgató jól megválogatta társulatának tagjait. Már eddig is nagyon sok kellemes estével ajándékoztak meg bennünket. Igazán minden udvariaskodás nélkül elmondhatjuk, hogy e társulat méltó arra a pártfogásra, amellyel városunk közönsége kitünteti.

A felelős-szerkesztő üzenetei.

Sz. F. Balajt. Kedves Feri bátyánk gondoljon ránk úgy néha-néha. „Szeretjük a vén diákot“ és ime üzenünk, üzenünk.

K. G. Monok. Ugy-e Géza bácsi, beváltja ígérését?

Sz. L. Tiszadorogma Reméljük, beszélgetésünknek gyümölcse is lesznek.

Sz. I. Ősz, tél, tavasz... Hát nyárban, mit fedeztél fel Pista?! A másik majd jön

Vámpír. Inkább az orcáján lett volna a pír, mint a nevében, mikor ezt a verset írta.

Szíven ütött. Szerencsésebb lett volna, ha nem a szívet, de az agyát éri.

Kéziratok a felelős szerkesztőhöz küldendők. — Kéziratokat nem adunk vissza.

Kiadja: a főiskolai Ifjúsági Egylet.

Kiadóhivatali főnök: Kádár József IV. é. hh.

Állandó nagy választékban

fekete és színes

férfi szövetek

olcsóbban, mint bárhol:

Deutsch Hermannál

Sárospatakon.

Neumann Mór

ajánlja dús raktárát illatszer,
pipere és divatáru cikkekben

Ugyan kérem, szép kisasszony
Nézzen hátra már!
Azért kényes,
Mert oly fényes
MIGLÉCZ-űzőbe jár?!

A
KÖZPONT

vendéglőben

minden, ami jó, kapható. Kő-
bányai sörök, izletes ételek,
különböztetett villásreggelik, ki-
tűnő zaclik, jó borok. Ezen-
kívül elvállal bankettek ren-
dezését, bálokban ételek és
italok szolgáltatását s jó, tiszta
kiszolgálásról gondoskodik

Klein Ábrahám,
a „KÖZPONT“ tulajdonosa.

A modern kor igényeinek minden tekintetben megfelelő munkáim kivívták úgy Sárospatak, mint megyénk közönségének teljes elismerését és pártfogását. A tisztességes verseny eszközeinek felhasználásával, az elegancia és izlés feltételeinek kielégítésével

**sikerült hatalmas
vevőkört alkotni.**

A téli szezon kezdetén felhívom a közönség b. figyelmét a saját házamban (Kossuth Lajos-utcán) lévő

divatcipő-üzletemre!

Az igen tisztelt közönség b. pártfogását továbbra is kérve, vagyok

kitűnő tisztelettel

MIGLÉCZ JÁNOS
SÁROSPATAK.

